

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр.6, 1000 СКОПЈЕ

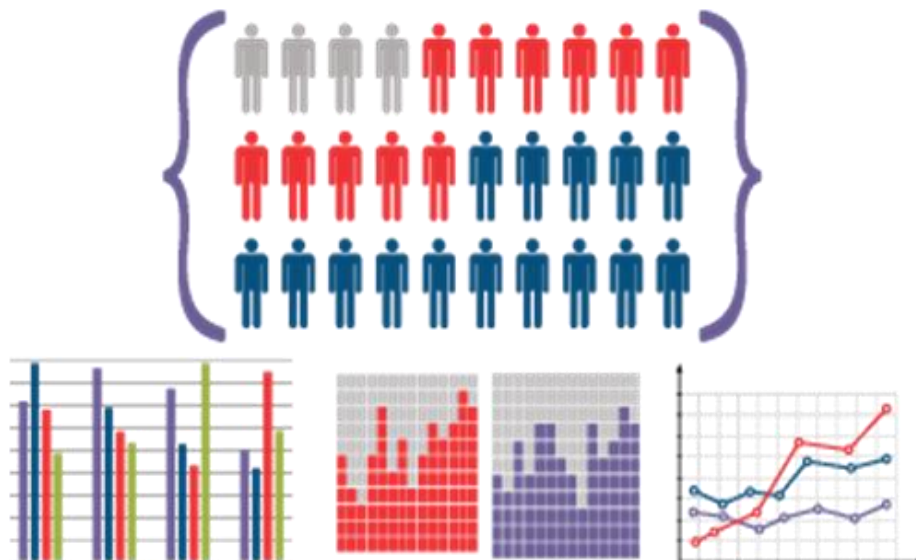
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА И КОНТРОЛА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **м а ј**, 2023

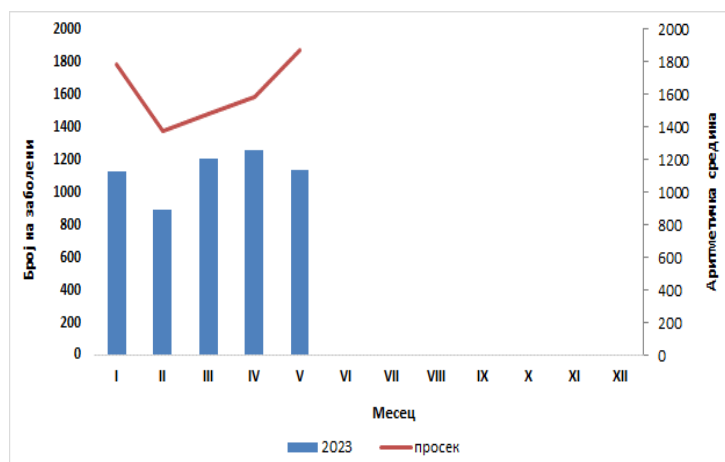
Скопје, 15.06.2023

Во текот на мај 2023 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **1.134** заболени лица од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **61,7 на 100.000 жители**.

Вкупниот број на пријавени лица во месец мај е за 9,6% помал во однос на претходниот месец април 2023 (n=1.254). Во однос на месец мај 2022 (n=581) се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 2 пати, додека во однос на аритметичката средина за петгодишниот период (n=1.874), се регистрира намалување од 39,5%. (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2023 година, регистрираните случаи во месец мај учествуваат со 20,2%. Кумулативниот број на пријавените во 2023 (n=5.605) е за 3,8 пати зголемен во однос на кумулативната за истиот период во 2022 година (n=1.480).

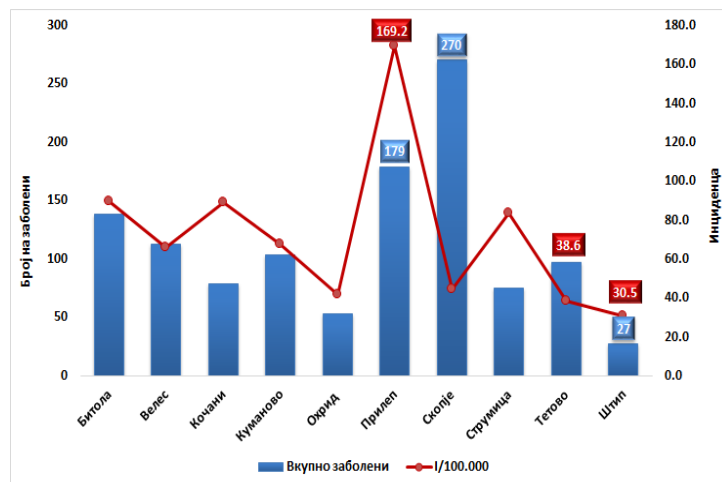
Графикон 1. Број на пријавени лица со заразни болести по месеци во 2023 и аритметичка средина

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ е пријавен на територија на ЦЈЗ Скопје (n=270; 23,8%), а најмал број е пријавен во ЦЈЗ Штип (n=27; 2,4%). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Прилеп (I=169,2/100.000), а најниска е инциденца во ЦЈЗ Штип (30,5/100.000). (Графикон 2)

Графикон 2: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во мај, 2023

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во месец мај учествуваат со 99,4% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 61,4/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во мај, 2023

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	872	47,5
Ентероколитиси	151	8,2
Шуга	27	1,5
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	26	1,4
Скарлатина	23	1,3
Салмонелози	9	0,5
Инфективна мононуклеоза	7	0,4
Вирусен хепатитис Б	5	0,3
Бактериски менингитис	4	0,2
Инфекции со Хламидија	3	0,2
Вкупно	1,127	61,4

Првите две најчести заразни заболувања (овчи сипаници и ентероколити, n=1.023), учествуваат со 90,2% во вкупниот број на заболени, а со 90,8% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец мај 2023 година.

Во текот на мај, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **овчи сипаници** со вкупно 872 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 76,9%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 77,4%.

Во однос на претходниот месец април 2023, се регистрира намалување на бројот на пријавени од овчи сипаници за 9,8%, а во однос на месец мај 2022 се регистрира зголемување за 2,5 пати.

Во однос на аритметичката средина (2015-2019) се регистрира намалување од 2,0%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2023, пријавените случаи во мај учествуваат со 19,9%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година, овчи сипаници учествуваат со 78,3%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2023 е за 5,2 пати поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2022.

На второ место по број на пријавени заболени во месец април се **ентероколитите**, со 151 случај. Во вкупниот број на заболени во месецот и во групата на десетте најчести заразни заболувања учествуваат со 13,4%.

Во однос на претходниот месец април 2023, се регистрира намалување на бројот на заболени лица од ентероколити за 18,4%, а во однос на месец мај 2022 се регистрира намалување од 6,2%.

Во однос на аритметичката средина (2015-2019) се регистрира намалување од 77,2%.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2023, бројот на заболени во мај учествуваат со 20,8%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година, учеството на ентероколити е 12,9%.

Кумулативниот број на пријавени ентероколити во 2023 е зголемен за 97,5% во однос на кумулативата за истиот период во 2022 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи** во мај, најголем број припаѓаат на **капкови заболувања** ($n=902$; 79,5%) (Графикон 3), со инциденца од 49,1/100.000. Од нив, најголем број, процент ($n=872$; 96,7%) и инциденца ($I=47,5/100.000$) чинат пријавите за овчи сипаници. Во оваа група се пријавени 23 случаи на скарлатина ($I=1,3/100.000$) и 7 случаи на инфективна мононуклеоза ($I=0,4/100.000$).

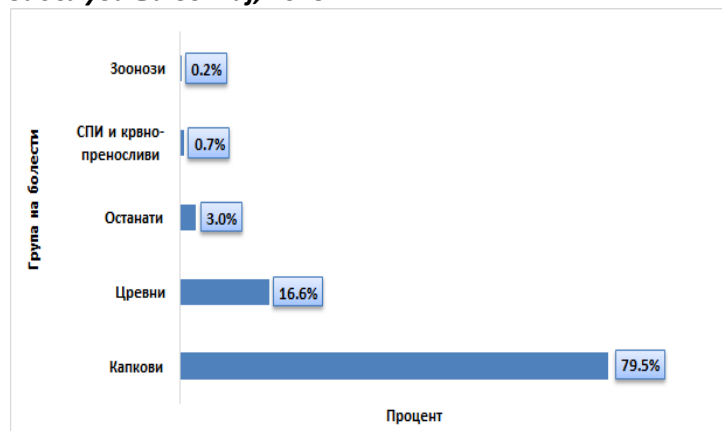
Во месец мај пријавени се 188 случаи на заболени од групата на **цревни заболувања** (16,6%; $I=10,2/100.000$) (Графикон 3). Од нив, најголем број, ($n=151$; 80,3%) и инциденца ($I=8,2/100.000$), се пријавите за ентероколитиси. Пријавени се и 26 случаи на бактериски алиментарни инфекции /интоксикации ($I=1,4/100.000$), 9 случаи на салмонелози ($I=0,5/100.000$) и 2 случаи на цардијаза ($I=0,1/100.000$).

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции** (без ХИВ/СИДА) се регистрирани 8 заболени лица (0,7%; $I=0,4/100.000$) (Графикон 3), и тоа пријавени се 5 случаи на вирусен хепатитис Б ($I=0,3/100.000$) и 3 случаи на инфекција со хламидија ($I=0,2/100.000$). (Табела 1 во Прилог).

Во групата на **зоонози**, во месец мај се пријавени 2 случаи на бруцелоза (Графикон 3).

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во мај се регистрирани 34 случаи (3,0%; $I=1,9/100.000$) (Графикон 3), од кои 27 случаи на шуга, 4 случаи на бактериски менингитис, 2 случаи на вирусен менингитис и еден случај на вирусен енцефалитис.

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во мај, 2023

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец мај, пријавени се 5 случаи на ХИВ/СИДА.

Од пријавените лица 4 се од машки пол, а едно лице од женски пол. Две лица се од Гостивар и по едно лице од Штип, Охрид и Велес (*Табела 3 во Прилог*). Лицата се на возраст од 25-44 години. Две лица се МСМ, две лица се хетеросексуалци и едно лице е бисексуалец.

Во текот на месец мај не се регистрирани смртни случаи од ХИВ/СИДА.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.05.2023), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2023, изнесува 602, и тоа:

- 123 лица починале,
- 479 лице живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во мај 2023 се регистрирани 5 случаи на вирусен хепатитис Б. (*Табела 2 во Прилог*).

Регистрираните случаи на вирусен хепатитис Б според возраста на заболениите, не подлежат на имунизација, согласно календарот за задолжителна имунизација во РСМ. Дијагнозата е потврдена лабораториски.

СОСТОЈБАТА СО COVID-19 ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА

Институтот за јавно здравје подготвува периодични информации за состојбата со COVID-19 во државата со епидемиолошки податоци кои се темелат на обработка на податоците пристигнати преку електронскиот систем за евиденција согласно пријавите од лабораториите и анкетите добиени од ЦЗ/ПЕ. Информациите се достапни на веб страната на Институтот за јавно здравје на РСМ <https://www.iph.mk>.

Во Р. Северна Македонија во текот на месец мај, пријавени се вкупно 119 случаи на COVID-19 ($I=6,5/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=75$) се пријавени од Скопје, а највисока инциденца ($13,9/100.000$) се регистрира во Крива Паланка. Во текот на месецот беше пријавено едно починато лице.

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.05.2023, пријавени се вкупно 348.327 потврдени случаи на COVID-19 ($I=18.964,7/100.000$) и 9.939 смртни случаи ($Mt= 541,1/100.000$).

ГРИП/ ЗАБОЛУВАЊА ШТО ЛИЧАТ НА ГРИП

Согласно извештајот на Flu News Europe, активноста на грипот незначително се намалува (10%) низ Европскиот регион. Заклучно со 20-та недела, во сезоната 2022-2023, земјите се соочуваат со мешана циркулација на вируси на грип. Се детектираат вирусите на грип тип А и Б, со доминација на Influenza В во сентинел и редовниот надзор.

Во Р. Северна Македонија во текот на месец мај, пријавени се вкупно 59 случаи ($I=3,2/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=16$) се пријавени од Тетово.

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува 10.562 ($I=575,0/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=1.551$) се пријавени од Струмица, а највисока кумулативна инциденца е регистрирана во Дебар ($4.552,6/100.000$).

Во однос на дистрибуцијата по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 6.561 случаи (62,1%), а највисока инциденца ($1.135,5/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=1.096$).

Во Вирусолошката лабораторија на ИЈЗ, од почетокот на сезоната, пристигнат е 6.321 материјал од здравствени установи од амбулантски и болнички пациенти. Од нив, регистрирани се 333 позитивни случаи, 155 случаи на Influenza A/H1pdm, 109 случаи на Influenza A(H3), 26 случаи на Influenza A несубтипизирани, 41 случај на Influenza B Victoria и 2 случаи на Influenza B.

ЭПИДЕМИИ

Во текот на месец мај, до Институтот за јавно здравје се пристигнати две пријави за **епидемии на заразна болест Intoxicatio alimentaris**.

Првата епидемија е пријавена кај гости во ресторан во Скопје. Епидемијата е пријавена на 12.05.2023, со вкупно пријавени 3 заболени лица на возраст од 20-59 години, од кои едно лице било хоспитализирано. Причинителот за труењето со храна не беше докажан.

Ресторанот е затворен од ДСЗИ. Извршен е санитарно-хигиенски и епидемиолошки увид од страна на ЦЈЗ Скопје, ДСЗИ и АХВ.

Епидемијата е одјавена на 17.05.2023.

Втората епидемија е пријавена кај деца од градинка во Прилеп. Епидемијата е пријавена на 26.05.2023, со вкупно регистрирани 8 заболени деца, на возраст од 1-4 години. Ниедно од децата не било хоспитализирано. Во оваа епидемија исто така, не беше докажан причинителот за труењето со храна. Предложени се и превземени соодветни противепидемиски мерки.

Епидемијата е одјавена на 31.05.2023.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец мај не се пријавени смртни случаи од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во текот на мај, 2023 година во ИЈЗ се пристигнати 635 Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици (Табела 4 во прилог).

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 10 ЦЈЗ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје (n=446; 70,2%). (Табела 4 во Прилог).

Најчесто пријавувани причинители во месец мај се: MRSA (n=190; 29,9%), HPV (n=74; 11,7%) и Chlamydia trachomatis (n=36; 5,7%).

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај MRSA, листа на резистенција е добиена за Escherichia coli ESBL, Proteus mirabilis, Proteus mirabilis ESBL, Klebsiella pneumoniae ESBL, Salmonella enteritidis, Acinetobacter spp., Acinetobacter baumannii и Acinetobacter calcoaceticus baumannii. А во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, пријавите се од микробиолошките лаборатории на територијата на ЦЈЗ Битола, ЦЈЗ Скопје и ЦЈЗ Кочани.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец мај, **пристигнати се 4 пријави** за заразни заболувања кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија и тоа: по една пријава за рота вирусна инфекција и аденовирусна инфекција - докажани лабораториски, и две пријави за алиментарни токсо-инфекции. Две од овие лица биле хоспитализирани. Според место на живеење три лица се од Германија и едно лице од Косово.

Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К., Кочински Д., Кирковиќ Колевска К., Трајковска И., Положани Е., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М., Чибишева Д., Биљали Е., Фејзула А.